

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 8. listopada 1860.

List 23.

Naslednje pisanje so naš Milostljivi knez in škof Prečastitljivi Gospod Jernej Vidmar 30. u. m. dobili od sv. Očeta Pija IX. iz Rima:

Pius P. P. IX.

Venerabilis Frater!

Salutem et Apostolicam Benedictionem!

Redditae sunt Nobis obsequentissimae Tuae Litterae die 21. proximi mensis Septembris datae, quibus, Venerabilis Frater, acerbissimum Tuum, atque istius Dioecesis fidelium dolorem luctumque declaras ob impiam ac prorsus sacrilegam civilis Nostri, et hujus Sanctae Sedis principatus invasionem, usurpationem ac direptionem contra omnia divina et humana jura ab iis hominibus patratam, qui acerrimum catholicae Ecclesiae, ac Nobis, et Apostolicae Sedi bellum inferunt. Non levi certe solatio Nobis fuit inter maximas Nostras angustias et amaritudines hujusmodi Tua, atque istius Tui Cleri Populique fidelis declaratio omni certe laude digna, ex qua magis magisque agnovimus singularem Tuam, et ejusdem Cleri populique erga Nos et hanc Petri Cathedram fidem, pietatem, amorem et observantiam. Ne intermittas vero una cum eodem Tuo Clero et populo ferventissimas ad Deum effundere preces, ut tam horribilem depellat tempestatem, et Ecclesiam suam sanctam e tot tantisque calamitatibus eripiat, Nosque adjuvet, roboret et consoletur in omni tribulatione Nostra, omniumque Ecclesiae, et hujus Sanctae Sedis inimicorum superbiam elidat et conterat, eosque omnipotenti divinae suae gratiae virtute ad veritatis, justitiae salutisque semitas reducat. Cum autem Te minime lateat acerbissimum sane bellum, quo luctuosis hisce temporibus sanctissima nostra vexatur religio, iccirco, Venerabilis Frater, coelesti ope fretus omnes Tui ministerii partes diligentissime explens pro eximia Tua pietate et episcopali zelo ejusdem religionis causam omni studio defende, Tuique gregis incolumitati diligentissime consule, et multiplices ac perniciosissimas inimicorum hominum fallacias detege, errores refelle, et impetus frange. Denique coelestium omnium munerum au-

Pij papež IX.

Častitljivi Brat!

Pozdravljenje in apostoljski blagoslov!

Zročeno je Nam Tvoje prespoštljivo pismo, oddano 21. ravno pretečeniga mesca kimovca, s katerim, častitljivi Brat, naznanuješ Svojo in vernih ondotne škofije naj grenkejši žalost in britkost zavoljo brezbožniga in prav božjeropniga napada, posiljenja in poropanja Nase in le-tega svetiga Sedeža deželjske vlade, ktero so vkljub vsim božjim in človeškim pravicam tisti ljudje dopolnili, ki se z nar veči razdraženostjo vojskujejo zoper katoliško Cerkev, zoper Nas in apostoljski Sedež. V Naših prevelikih stiskah in britkostih Nam je prav zares bilo v obilno tolažilo to Tvoje in ondotniga Tvojiga duhovstva in verniga ljudstva naznanilo, ki je res vse hvale vredno, in iz njega čezdalje bolj spoznavamo Tvojo in Tvojiga duhovstva in ljudstva posebno zvestobo, vdanost, ljubezen in spoštovanje do Nas in le-tega Sedeža sv. Petra. Ne jenjaj pa s Svojim duhovstvom in ljudstvom vred k Bogu prav goreče moliti, da naj bi tako strašni vihar odvernil, svojo sveto Cerkev iz toliko in tolicih nadlog rešil, in Nas podpiral, poterdoval in tolažil v sleherni Nasi stiski; napuh vsih sovražnikov Cerkve in tega sv. Sedeža pa potrebil in zaterl, ter jih s svojo vsegamogočno božjo milostjo na pot resnice, pravice in zvelicanja zavernil. Ker Ti je pa dobro znana zares silo sovražna vojska, s ktero se v tih žalostnih časih naša presveta vera zatira, torej častitljivi Brat, v zaupanji na pomoč Božjo, vse dolžnosti Svoje službe z nar veči zvestobo spolnovaje, po Svoji izverstni pobožnosti in škofovski gorečnosti z vso prizadevnostjo sveto vero brani, in za varnost Svoje čede z nar veči pridnostjo skerbi, mnogotere in škodljive zvijače sovražnih ljudi pa odkrivaj, zmote zavračaj in napade odbijaj. Poslednjič z vso prisercnostjo Tebi, častitljivi Brat,

spicem et praecipuae Nostrae in Te benevolentiae pignus Apostolicam Benedictionem toto cordis affectu Tibi ipsi, Venerabilis Frater, cunctisque Clericis Laicisque fidelibus Tuae vigilantiae commissis peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 11. Octobris Anno 1860. — Pontificatus Nostri Anno Decimoquinto.

Pius P. P. IX.

Pij deveti — Oče sreči.

Ce po polji hodim ptujem,
Ce ne dremljem, ce ne spim,
Božjo vlado spremišlujem,
Jo prevdarjam, obtičim:
Ena skerb po duši moji
Brez nehanja roji.

Na vse kraje pogledujem.
Moj pogled pak otamni.
Strašne punte zasledujem,
Oh nikjer se ne dani.
To je britko za človeka,
Hude rane vseka.

To pa verjem stanovitno.
Ker pové mi zgornji žar,
De bo znamenje to slovitno,
Cerkev, stalo in altar:
Grešnik in peklenske vrata
Je ne potaptata.

Drakon grešnike navdahne,
Oslepljen' mu služijo,
V hude strasti reve pahne.
Dokler se ne zgrudijo:
Kar je vsa bla krivica.
Jim je zdaj pravica.

Močni, pa hinavski kralji,
To je David prerokval, ¹⁾
Bodo nad Gospoda vstali,
In nad Cerkev, rod njegov:
Sveti Oče! Vi ste prava
Tega rōda glava.

Zdaj se je na Vas uderla
Vsa njih jeza in napuh;
Vse bi rada Vam požerla,
Tudi vsakidnji krūh:
Nekdaj vžgano Vam predivo
Res je pomenljivo.

Bog pa vé, kaj nas tú čaka,
Vasih ljubljenih otrok,
Oh, od taeiga divjaka?
Vedna žalost, britki jok:
Sveto upanje naj varje
Nas do boljši zarje.

Glejte Gate in Lombarde,
In cesarje v Carimgrad,
Slavne nemške šelebarde,
Papeže so 'tli pregnat'.
Za-nje nima zgodovina
Srečniga spomina.

Cesar Pija je preganjal.
Močne res besede mož: ²⁾
Moč in sila temu djanju
Je prinesla revnih rož:
Močniga pa so pregnali
Oče svet' na skali. ³⁾

Kar je dobriga, potere,
Maloprindno pa sadi:
Z grehi se v nesrečo vdere,
V strašni brezen prileti;
Kadar ura mu odbije,
Se na skali vbije.

On pa, ki v nebesih čuje,
Se neumnim bo smejal,
Jezno palico vzdvičuje,
Jih udariti po glav'.
Sam Gospod je to govoril, ⁴⁾
V serdu jih bo vmoril.

Ura ta bo zdaj odbila.
Čaka jo zaupno svet',
Jenjala hudobnih sila,
Vi pak bote nam otet':
In pravični prav veseli
Bodo hvalo peli.

Luč so vernim Vaši zgledi,
Kažejo življenja pōt,
Z močnim deli svoji čedi
Svetite zvesto naprōt.
Kdo bi, Oče, Vas ne ljubil?
Vsega raj' ne zgubil?

Dolgo, Oče, še živite,
Čedo vladajte na svet',
To pa vse na voz denite,
Kar tú morate terpet':
Kmalo vojska bo dognana,
Vam pa krona dana. L. D.

Enakopravnost, bratinstvo v nebesih.

II.

Kakoršna je s svobodo, taka je z enakopravnostjo. Po enakopravnosti v pravicah in postavah ni odpravljena različnost stanov, osode, premoženja, sreče. Je li na zemlji mogoča prava enakopravnost? Nikoli ne. Ako so eni ubožni, drugi bogati, eni nevedni drugi učeni, eni gospodje drugi služabniki, eni nesrečni in zapušeni, drugi pa srečni, ter vživajo mnogotere dobrote, veselja in slave: kaka enakopravnost je to? Ako bi pa ubogi bogate podavili, njih premoženje med sabo razdelili; bi ne hotel nihče služiti, nihče delati; bi ne hotli več pokorni biti, ne otroci staršem, ne žene možem, ne podložni gosposkam: kje bi bil še mir, pokoj, varnost, red pri taki enopravnosti? Enako-

in vsim duhovnam in svetnim vernim, Tvoji čujčnosti zročnim, prav ljubeznjivo podelimo apostolski blagoslov kakor pripomoč vsih nebeških darov in zastavo Svoje sosebne dobrotljivosti do Tebe.

Oddano v Rimu pri sv. Petru 11. vinotoka (oktobra) 1860, petnajstiga leta Nasiga papeštva.

Pij papež IX.

pravnost med ljudmi v sedanjim življenji je prazna beseda, so sanje.

Le v nebesih je prava resnična enakopravnost. Tudi gori bo sicer velika različnost pri podeljenji zveličanja, ker vsak prejme povračilo po zasluženji, in kakor ne najdemo na zemlji dveh človekov popolnoma enacih, tako bo tudi v nebesih različnost spričevala Božjo vsigamogočnost in popolnamost. Vender pa je le v nebesih prava enakopravnost. Vsi Boga gledajo in vživajo, ga ljubijo, in se v njem radujejo, in ker jim tega miru in veselja, té nebeške sladkosti nihče ne more vzeti, vekoma ne, so tako srečni, de si nič več sreče in slave ne želijo; vsi so popolnoma zadovoljni. To je prava enakopravnost. Pri različnosti povračila, slave in veselja ni nejevolje, ne nevošljivosti, nar manjši nezadovoljnosti ne, marveč popolnoma zadovoljnost, spolnjenje vsih želj. To nebeško precudno enakopravnost poskusa pojasniti sv. Francišk Salezijan takole: Neki oče ima dva sina; eden je še majhen, drugi popolnoma velik. V znamenje svoje ljubezni jima napravi drage oblačila iz zlatiga blagá. Oba sta zadovoljna z očetovo ljubeznijo zavoljo oblačil iz ravno tistiga zlatiga blagá, desiravno je oblačilo odrašeniga sina trikrat večí, in tedaj trikrat več vredno mem oblačila manjšiga sina, in ko bi kdo mladiga sina vprašal, če hoče zamenjati svoje oblačilo z bratovim, bi ne hotel, misleč: „vsaj je moje oblačilo ravno tako iz zlatiga blaga kakor bratovo in iz ravno tistiga, in le meni prav vmérjeno, uno pa ne.“ Vzemimo še drugo priliko: Neki gospod napravi obed, pri katerim je nar boljših jedil in nar boljšiga vina vsake baže obilno, kakor le človek pozeleti more. Vsi gosti jedó in pijejo, pa ne pojedó in ne popijó vsi enake mere, temuč eni več drugi manj, vender so vsi zadovoljni, in nobeden ne zavida družiga, ampak ga še le veseli viditi, de njegov brat ali prijatelj kaj več pojé ali popije, zato ko vé, de je vsiga zadosti. Ravno taka bo v nebesih. Vsi bojo oblečeni z nebeškimi oblačili, vsi se bojo gostovali pri nebeškimi obedu; pa vsakteri bo oblečen po velikosti zasluženja in vsakteri bo vžival pri obedu nebeške jedila in pijače po meri svoje vrednosti; vender so vsi zadovoljni, ker so vsi z nebeškimi oblačili olepšani, vsi Boga gledajo, ljubijo v goreči ljubezni, vsi ga vživajo, vsi so njegovi otroci, Kristusovi ter med seboj bratje, vsi mestničani nebeškiga Jeruzalema, vsi popolnoma srečni vekoma. V nebesih le je prava enakopravnost, pravo bratovstvo.

Francozje, od katerih slavni pridigar Mak Karti pravi, de so katoliški že po naravi svojiga serca, so bili izvolili v poslednji ljudovladni pre naredbi za načelni rek svoje vlade besedo „bratovstvo.“ Berž ko ne nihče ni mislil, de je ta rek tudi načelni rek kersanstva. Postava ljubezni je kristjanska postava. Ljubi Boga čez vse in bližnjiga kakor sebe; ne stori bližnjimu ničesar, kar nočeš, de bi kdo tebi storil. To je bratovstvo; ta nasprotna ljubezen je bila znamenje prvih kristjanov, to je pečat praviga živiga kersanstva. Ali se pa spolnuje ta zanimivi rek „bratovstvo“ na zemlji? Je li k manjšimu vsaj teh pet in trideset milijonov Francozov po sercu in po djanji v bratovski ljubezni združenih tako, kakor z besedo rek „bratovstvo“ terdijo? — O kako žalostno nam odgovori zgodovina preteklih in sedanjih let!

¹⁾ Ps. II. 2. 3. ²⁾ Cesar Napoleon I. Pija VII. ³⁾ S prepovedjo.
⁴⁾ Ps. II. 4. 9.

Ne, ne! Razun majhniga števila pobožnih kristjanov na zemlji, je le v nebesih pravo bratovstvo. Gori ljubi vsakteri svojiga bližnjiga kakor sam sebe, gori se veseli vsakteri nad srečo svojiga bližnjiga, kakor nad svojo. Ljubezzen med izvoljenimi je tako velika in popolnoma, pravi sv. Anzelm, de se bo vsak nad srečo svojiga brata ali svoje sestre tako veselil, kakor de bi bila plačilo njegoviga zasluženja. Ker je število izvoljenih v nebesih nezmerno, ker drugi družiga popolnoma pozná in ljubi, bo po besedah sv. Avguščina vsak izvoljeni tolikokrat nebeško veselje vžival, kolikor tovaršev zveličanja bo imel. Gori bo slava vsaciga izvoljenca posebej združena slava in združeno veselje vsih skupej, pravi sv. Brunon; gori gori bo taka med prebivavci, kakoršna je med udi našiga telesa na zemlji; gori se bojo veselile device nad zasluženjem vdov, vdove pa nad prednostjo čistiga devišstva; gori se bojo veselili spoznovavci nad zmago mučencov, mučenci pa se bojo radovali nad slavnim vencam spoznovavcov; gori bojo hvalili preroki življenje očakov, očaki pa vero prerokov; gori se bojo radovali angeli in aposteljni nad zasluženjem nižjih redov, in ti se bojo pa veselili nad častjo višjih redov. Vsi bojo imenovani bratje Jezusovi, in otroci Božji. Delež Božji in sodelež Kristusov ne bo pomanjšan po množici deležnikov; bo ravno tako velik za njih veliko, kakor za majhno število, delež vsih je tako velik kakor le enih. Po tem takim zdihuje sv. Avguštin: V nebesih se bo vsak izvoljeni razločil po slavi svoji od družih, pa vendar bojo vsi skup veselje in sladkost vživali; kajti ljubezen gospoduje med njimi v popolnoma polnosti. Bog jim bo v vsim vse, ker ga bojo ljubili v goreči ljubezni in gledali od obličja do obličja ter vživali in peli njegovo veličastvo vekoma; ves njih opravek bo, de bojo Boga častili in hvalili brez utruđenja vekoma. V Božjim kraljestvu bo med angeli in med ljudmi le en jezik, eno veselje in radovanje, en obed, ena sladkost.*

Prijatli ljudovlade veselite ter radujte se! Česar išete na zemlji brez vspeha, zastonj, to bote dobili v nebesih, ako ne bote živeli in umerli, kakor ajdje in neverniki, ampak kakor kristjani in otroci sv. Cerkve. Gori, le samo gori bote dobili pravo svobodo, enakopravnost, pravo bratovstvo.

J. B.

Okrožnica Nanskiiga škofa

do duhovstva zavoljo žalostnih prigodb z rimskim stolom sv. Petra *).

Velike hudobije si nasledovajo, in verše se morebiti ravno to uro na Laškem. Vladar, ki nosi celo križ v svojim orožji, ki so spominki njegove deržine vsi katoliški, polni vedne vdanosti do rimskiga stola, ktere udje so večkrat z lastno kervjo branili sveto vero; ta vladar, gospodarjen že čez 10 let od nezvestih svetovavcov, ki je že več casa doma kljuboval sveti veri, je pripravljaj serca za očitni odpad od naj milejšiga papeža; on, ki zdaj svetu v oči tají svoje vdeleževanje v napadih, ki se godé zoper mirne sosede njegove, in od kterih on očitno v svojo mavho dobičke spravlja; ta vladar je ravno stegnil svoje roparsko orožje nad slabo in pohlevno posestvo svete rimske Cerkve. Še vojske napovedal ni, storil je zoper vse človeške postave, zoper ravnanje pošteniga moža, kakor so delali sirovi divjaki o naj žalostnejših časih človeške zgodovine. Sveti Oče, kterimu so evropejske moči le zavoljo tega očitale nepopolnamost v vojaški obravnavi, ker so hotle na to opirati svojo tožbo, kteri pa je veliko bolj obvarovan s pošovanjem katoliškiga svetá in po priseženi veri vladarjev, kakor s številam trum, se je nazadnje vdal bolj ali manj

dobroserčnim terjatvam. Obernil se je do močnodušniga serca, do eniga naj slavnih imen zmed današnjih vojskovodjev. Pod tem junaskim mečem s pomočjo nenavadne serčnosti in marljivosti se je urno zbrala majhna, pa zraven serčna pešica vojakov. Tudi Francosko je dalo svoj delež. Ponosno in s pošovanjem zagledamo med njimi svoje Brentance in Namčane, ki so hiteli v versto teh serčnih vojakov, naj že bodo iz imenitnih stanov, al ktere je gnala živa vera od domačiga ognjišča. Ta čeda bi bila zadostila v sredi srečniga in močniga ljudstva in zadrževati bi bila premogla stranske podpihovavce, še tudi odpoditi prekučovavske derhali, ki so ji od juga žugale. V tem stanu je vladar, kteriga sim zgorej večkrat omenil, in kteriga bo zgodovina sodila, nanagloma, tiho, brez vojskue napovedi vergel v te kraje čez 60.000 dobro oboroženih mož, z upanjem, de bo urno zmagal in razpodil majhno rimsko čedo. Ali majhna pešica, kterih je bilo komej desetina od unih, jim je silno overala zmago, skazovala čudeže svoje hrabrosti in umiraje pod neprimerno silo se je venciála z nestrohljivo slavo.

Povabim tedaj danes gospode duhovne škofijskiga mesta in ž njimi verne njih duhovnij, de naj z menoj vred opravljajo častne mertvaščine tem junakam svete katoliške vere, ter povabim vso šofijo, se pridruževati molitvam, ktere smo jim iz toliko ozirov dolžni, de tem ljubezujivim otrokam vsaj zadnjo čast skazemo, ki nismo sreče imeli z njimi tudi truda in nevarnosti deliti.

V prvo versto štejemó čudovitiga in junaskiga vojvoda Pimodana, novo deržinsko zvezdo, ki je nam že tako draga, ki se vsak dan z novim djanjem vdanosti zapiše v letnike milovščine po našim mestu in deželi. Za tim bomo molili za vse vse druge brez razločka stanú. Vsi zagovorniki svete pravice in naj svetejših reči, vsi mučenci svete vere so naši bratje. Duše katoličanov jih spoznajo, de so iz naše velike katoliške občine. Za očiscene že s prelivanjem kervi bomo prosili, naj jih Bog očisti še zadnjiga madeža, ako še kteriga imajo. Prosili bomo s polnim zaupanjem za njih večno srečo in v sredi častitljive mertvaščine bomo iz globočine serca peli: „Ta nova truma mučencov Te ze hvali v Tvoji večni slavi. Te martyrur candidatus laudat exercitus.“

V prošnjah za mertve ne bomo pozabili prositi tudi za žive; prosili bomo za majhno pešico Makabejcov, naj že zmaga ali pade pod neprimerno silo, ktera pritiska od juga in severja, in jo žuga stlačiti v sramoto svete pravice, bo vendar več storila pod navdihovanjem močnodušniga svetiga Očeta, čigar svete pravice brani, za srečo družinskiga reda v Evropi, kakor moči svetá, ktere z orožjem v roki neobčutljivi gledajo junaski boj, kjer se naj čistejši francoska kri v valovih preliva. V teh molitvah bomo imeli, kakor sodeželani in katoličani, svoje serce z naj bolj vročimi in gorečimi željami napolnjeno za glavarja vse papeževe vojske, kteri se nam v tem boji, kteriga zmaga je po človeško njemu nemogoča, slavniji viditi, kakor v Konstantini in v slavnih bojih vroče Afrike, slavniji kakor takrat, ko je našiga nasprotnika, današnjiga serčniga zagovornika kristjanov, Abd-el-Kadra, premagal, veči kakor v barakah pariških, ktere so se pod njegovo neustrašljivostjo in serčnostjo zgrudile.

Ne vem, kaj nam prihodnost skriva. Nikar ne pozabimo ene naj silnih sedanjih dolžnost. Ne pustimo, de bi se naši duhovni skerbi izročeni ljudstvu nravni čut iztergal. Naj pride, kar hoče, deržimo se večnih stebrov pravice in resnice. Večkrat ponavljajmo svojim vernim resnice, kterih ne more nobena človeška moč prekucniti:

Sila ne postavlja pravice.

Nasledi ničesa ne opravičijo.

Nezvestoba in izdajstvo ste slabe noge kraljevimu sedežu. Kralji in cesarji imajo ojstriga Sodnika v nebesih, kteri se ne utolaži s sklicovanjem na silo in na ime deržavne pameti.

*) Ta okrožnica kaže, kakošín duh in glas zavolj laških reči gospoduje na Francoskim, torej naj se razglasi, če tudi je znano, odčesar govori. Vr.

Bog je počasin, ravno ker je večin.

In zadnjič: Katoliška Cerkev je neumerjoča, pojde tiho svojo pot po pozabljenih cesarskih in kraljevih razvalinah ter se ne zmeni za njih overe, ne za njih zmage.

Priporočevaje vam ranjke mertve vojake in une, kateri se še bojujejo, v serčno molitev, bi ne zadostil gorečim željam vidniga poglavarja naše svete Cerkve, ako bi vam ne priporočil po njegovih gorečih željah molitve za njegove nasprotnike; ker on nje milovanja vredniše spozna kakor sam sebe. Življenje je kratko; neskončna pa je večnost in strašno je pasti s tacimi hudobijami v roke živiga Boga. Molili bomo torej tudi za preganjevalce svete Cerkve in za vdeleževavce tega preganjanja. Prosili bomo Boga, da bi jim milostljivo odvezel trojno mrežo z njih oči. V oziru na prošnjo na križu umirajočiga Sinu Božjiga bomo klicali: Moj Oče, odpusti jim! sej ne vedó kaj delajo; ker ne spoznajo ne svoje časti, ne svojih dolžnost, ne naj svetejši koristi ljudstva. Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt. J. R.

Gregor Kemperle.

(Dostavek k njegovimu življenju.)

Veliko lepiga je že ljuba Danica od tega preblaziga mladenca povedala; pa de bi kak biser ali kako zlato zerno, ki utegne v marsikterim sercu obilno sadú obroditi, na skrivnim ne ostalo, povém še nekatere čertice iz njegoviga svetiga življenja. Kar njegovo zadržanje do sošolcov tiče, je bil tako prijazen ž njimi, de se je mogel vsak čuditi; ljubil jih je, kakor svoje brate, jim pomagal, jih poduceval in svaril, akoravno je od marsikteriga zarobljenca zato le zabavljive besede mogel slišati. Pa ni se jezil nad takim djanjem, temuč je vselej proti nebesam ali pa v kako sveto podobo, nar rajši v podobo svetiga Alojzija, svoje oči obrnil, in njegovo obličje je bilo z nebeskim veseljem napolnjeno, kar je moglo vsaciga pretresti. Iz tega se lahko vidi, kako je svoje nagnjenje zatiral. K temu mu je pa pomagalo njegovo mladosti tako potrebno zatajevanje samiga sebe, ker povsod si je pritergoval, tudi pri jedi je malo vžival in vina nikoli ni pil. Po jedi pa, ko hudoba nar rajši skuša, se je podal vselej v svojo stano, se vergel pred podobo svetiga Alojzija na kolena, in je kake pol ure tam molil in premišljeval. O, ko bi si to pač k sercu vzeli vsi tisti, ki imajo navado po jedi lenobo pasti, o koliko skušnjav, koliko grehov bi manj bilo! Še ponoči si blagi mladenec ni počitka privoščil, posebno takrat, ko je bil v Alojzjevišu učenik in je imel tedaj še več opraviti. Velikokrat se je do polnoči s šolskimi rečmi ali pa z risanjem pečal, in potem, ko je že vse spalo, se je v kapelo Marii in svetimu Alojziju v naročje podal in tam svojiga počitka iskal. Tam je v tihí noči v pokoji in miru premišljeval in molil velikokrat do jutra. In akoravno je tako sveto živel, se je vender po zgledu svetiga Alojzija močno pokoril: so namreč znamenja zapazili, de je svoje nedolžno telo, berž ko na, celo bičal ali s tepenjem mertvil.

O ko bi pač tega blaziga mladenca sedanja šolska mladost saj nekoliko posnemala! J. T., učenec.

Pogovor dveh kmetov.

Zapisal Marešič.

Juri. Dragi Matevž! ti si učen, te dostikrat vidim knjige, Novice, Danico prebirati, povej mi, kaj je to: Svobodno opravljanje ali prosta raba vere?

Matevž. Vsi ljudje, protestanti, evangeljci, z eno besedo, krivoverci in judje smejo po svoji volji svoje duhovne službe opravljati, si cerkve zidati, ležeče posestva nabirati, tudi v visoke cesarske službe priti jim je odperta pot. Teh pravic judje niso vživali.

J. Kako je pa to, de imajo zdaj judje in krivoverci take pravice. V več državah krivovercov pa pravijo, de so katoličani tako hudo zatirani.

M. Mnogi krivoverci in judje so po časnikih in sicer na vse usta vpili, de se judam in krivovercam krivica godi, de naj bodo ti svobodni kakor katoličani. Milostljivi cesar so jih uslišali in judam in krivovercam veliko novih pravic podelili.

J. Kaj se niso katoliški vredniki časnikov in drugi katoličani nič ustavljali tistim širokoustnim judam? Sej je veliko več katoličanov v naši državi, kakor pa judov in krivovercov, tedaj tudi veliko več katoliških vrednikov, kakor pa judovskih in krivoverskih, večina glasov mora sáj premagati.

M. Prav tiho ti povém Juri, veliko katoliških vrednikov je, ki z judi in krivoverci v en rog trobijo in se le za judje poganjajo; ali so najeti, ali podkupljeni ne vém.

J. Morebiti pa taki vredniki niso dobri katoličani?

M. Ali so dobri ali ne, ti ne bom pravil, ptiček se iz petja pozná: gerlica nikoli tako ne poje kakor šinkovec, ako bi gerlica tako zapela kakor šinkovec, bi vsi, kateri bi petje slišali, zavpili: Šinkovec je in ne gerlica! Tako je od časnikarjev govoriti: Jud je, krivoverec je in ne katoličan, če po judovsko ali krivoversko piše.

J. Kaj pa ti Matevž praviš od tistih časnikarjev, ki pripovedujejo, kako mehki ga serca de je Garibaldi, de se zjoka (če mu ne gre po volji), ali pa popisujejo románje sardinskiga kralja v Loreto, njegov dar za cerkev?

M. Ko judje in krivoverci od dobrih del sv. Očeta Pija ali od drugih katoličanov le molé in le laži na dan spravljajo, menim, de taki časnikarji deržijo z Garibaldam in s kraljem Viktorjem, roparjema. Hvale nista vredna, ko ne storita, kar sta dolžna. Garibaldi bi mogel noč in dan jokati zavolj krivic, ktere je storil, Viktor Emanvel bi mogel po Cahejevo čveterno papežu in drugim ljudem poverniti, in polovico svojiga lastniga premoženja ubogim razdeliti.

J. O Matevž, ti si prehud! Garibaldi in Viktor Emanvel mislita dobro ljudem, jim mislita davke zmanjšati.

M. Pojdi, pojdi nevednež! Ali ne veš tega: Kader se konj lovi, se mu oves moli! Naj le ta gerduna Lahe pod se spravita, jih bota že bičala, kakor je bil Roboam Izraelcam namenil, rekoč: Moj oče vas je z biči tepel, jest vas bom pa s škorpijoni tergal.

J. Lej ga no! jest bi bil pa že rad imel, de bi bil Garibaldi prišel in za njim Viktor Emanvel.

M. Sej se še dobé bebeci, ki so tvojih misel, ko jim ni za drugo nič mar kot za prekucijo, taki ne pomislijo, de bi se tako sami prekucnili v blato in v gnoj.

J. Viktor Emanvel neki varuje sv. Očeta Pija.

M. O kdo ti je pa to, Juri, na nos obesil? Kako sv. Očeta varuje, ko jim je že skorej vse vzel! V Rimu jih še pusti, in Rim že med zobmi derži in renči kakor pes, kadar ima kost v gobcu, in se mu drugi grozi, jo vzet. Juri! sej si slišal, ko se je Garibaldi bližal rimskim deželam, de je Viktor Emanvel šavsnil po papeževih deželah, de bi mu jih Garibaldi ne vzel. Sardinec ni vedil, kaj Garibaldi misli, se je ne mara bal, de se bo Garibaldi dal v Rimu poveljnika cele Italije oklicati; ali pa je šel Garibaldu naproti, de bi ta ropar ne bil od serčniga Napolitanskiga kralja zmagán?

J. Ali sta Garibaldi in Viktor Emanvel judovske ali turške vere?

M. Naše katoliške vere sta po imenu, po obnašanji pa nobene vere nista. Ko bi bila ktere vere, bi vedila sedmo Božjo zapoved, ki se glasi: „Ne kradi!“ Ona dva ne kradeta samo, ampak tudi ropata cerkve, samostane, preganjata minihe, kralje iz njih posestev itd.

J. Francoski cesar Napoleon je pa dober katolik, sej so naš sveti Oče njegovimu otroku boter, jih gotovo časti?

- M. Napoleon po hinavsko dela, on je s tem, de je papeža za botra zvolil, katoliškemu svetu hotel pokazati, de je dober katolik, in je želel, de bi mi katoliki vanj zupanje stavili, de bi nas ložej golufal. On je tako zvit, de kralje in cesarje za nos vodi, zdi se mi, de dela kakor mačka z mišjo; mačka se z mišjo igra; če miš vstane, jo mačka čofne: — se kateri kralj z Napoleonam soznani, in misli de je z Napoleonam v prijaznosti, kar dobi klofuto.
- J. Ljudje pravijo, de Napoleon Rim brani.
- M. Brani ga, brani, de ne vemo, kam ta bramba kaže!... Od druge strani pa podpihuje in draži ljudstva, de rogovilijo, se vjedajo, in morijo.
- J. Napoleon bi bil dober cesar, on bi nam gotovo davke pomajšal.
- M. Kje si pa spet to slišal? Ali ne veš, kaj vse Francoz počne? On se zmirej vojskuje, če ne s ptujimi kralji, ima pa punt v deželi, de se davijo, streljajo, morijo. To vee denar hoče imeti, na Francoskim se davki tudi zmirej množijo, tudi tebi bi ti jih Napoleon na herbet obesil, de bi jih komej nosil.
- J. Za moje žive dni! kar nobene ne zadenem!
- M. To lahko zadeneš, de našiga svetliga cesarja častiš, ljubiš, ki v resnici mir žele, in bi tudi papežu radi pomagali, ko bi drugi z njimi deržali, le rogovileži jim vojsko napovedujejo in cesar se morajo braniti.
- J. Če so cesar dobri, zakaj pa imamo zmirej večji davke?
- M. Zato ko imamo zmirej več sovražnikov in rogoviležev. Judje, krivoverci so katoličane prešlepili, de ti ž njimi vred rogovilijo, zato mora biti zmirej več vojakov, šol je zmirej več, učencikov zmirej več, učencih zmirej več, vsak hoče cesarsko službo, potepuhov, puatarjev zmirej več, tedej tudi ječ zmirej več. Tako se davki množijo.
- J. Ali bi se ne dalo vsim tem v okom priti?
- M. Dalo bi se. Ljudje naj po katoliški veri živé, naj bodo ponižniga serca, kralji naj rop zatirajo, ne pa ga podpirati, vsi naj bodo mirni po zapovedi kersanske ljubezni, in ne bo treba ne krogel, ne smodnika, ne družih vojskinih priprav; naj podložni pravično živé, naj se med seboj ne ravsajo, ne čertijo in ne vjedajo, in ne bo treba ne ječ, ne družih pokoril, in bodo tudi davki zmanjšani.
- J. Kaj pa — ?
- M. Bog te obvari, nimam časa dalje govoriti; če hočeš še kaj vprašati, pridi drujikrat. Hvaljen bodi Jezus Kristus?

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Pretečeno nedeljo-teden je bila v ljubljanski stoljni cerkvi ne le imenitna, ampak tudi prav spodbudna in kersanskemu duhu prav primerna slovesnost, namreč postavljanja in blagoslovljevanje noviga križeviga pota, kateriga je poslednjič dobila stoljnica na prizadevanje sedanjiga fajmoštra prečastitljiviga gospoda korarja in dekana Jožefa Zupana, in ki ga je pač res močno pogrešala, zakaj spodobi se, de naj bo stoljna cerkev drugim v vsih dobrih recéh lep izgled. Velike zaluge so si pridobili prečastiti gospod fajmošter, de se je pred kratkim na njih trud stoljna cerkev tako imenitno in drago pozlatica in ozališala; še večji zaklad pa so si gotovo naložili s tem, de so znamenja našiga odrešenja, s tolikimi odpustki sklenjeno pobožnost, sveti križev pot, v stoljni cerkvi napravili. Vsako bogoljubno serce bo za ta neprecenljivi dar njim in drugim dobrotnikom hvaležno, dokler bo cerkev stala. Gospod stoljni fajmošter so se za to imenitno delo slovečimu in pobožnimu umetniku profesorju Kuppelwieserju na Dunaji priporočili, in uni je zmalanje štacionov po Führich-u zročil izverstnimu dunajskimu malarju gosp. Plank-u. Podobe brez oklepov so po 4 $\frac{1}{2}$ čevlja visoke in po 3 čevlje

in 4 palce široke in v seosbno lepe pozlačene oklepe v-djane. Blagoslovljevanje so opravljali s slovesnim spremstvom visokočastiti franciškanski prednik v Ljubljani O. Kalist Omeje ob 8ih zjutraj in potem so imeli gosp. dekan in fajmošter pridigo od te slovesnosti in naprave. Popoldne pa so prav serčno od križeviga pota pridigali v. č. O. Kalist Omeje in po litanijah je bilo darovanje ali ofer za novi križev pot. Sliši se, de so dobrotne ljubljanske roke čez 300 gold. pri ti priložnosti zložile; vediti pa je, de križev pot velja 3000 gold. in se ima vse le samo iz milih darov plačati; torej pač ni dvomiti, de bogoljubni častivci Kristusoviga terpljenja in obiskovavci križeviga pota imajo še zmiraj lepo priložnost, se te lepe naprave vdeležiti.

Iz Ljubljane. Slišimo, de bratovšina vedniga česčenja sv. Rešnjiga Telesa se prav veselo razširja in ima že čez 2350 družnikov, ker se veliko pobožnih duhovnov po deželi za njeno razcvetanje goreče trudi in prizadeva. Po drugi strani pa bogoljubne roke prav pridno delajo in pripravljajo cerkveno obleko, in zanesti se je, de bo v-prihoduje še več cerkvene robe in oblačil izdelanih ter lahko še več potrebnih cerkev obdarovanih kot jih je bilo letašnje leto. Dobro bi bilo pa tudi v ta namen, de bi se vv. čč. gospodje, katerih cerkve so potrebne, dočasa pri vodju bratovšine žl. gosp. dr. Henriku Paukerji oglašili in naznanili, česa cerkve nar bolj potrebujejo, de se na nje ozir ima, kolikor bodo pomočki bratovšine dopustili. Kar zapisovanje v bratovšino tiče, je mende že dosti znano, de gotovo sleherni duhoven rad imena sprejme in jih do gosp. vodja odpravlja, v Ljubljani pa se zapisuje tudi pri čč. gospeh Uršulinaricah, ktere so v vsakim oziru posebno velike dobrotnice in podpornice bogljubne družbe za vedno česenje sv. Rešnjiga Telesa in podporo ubožnih katoliških cerkev.

Iz Ljubljane. Na Dunaji je v cirilici na svitlo prišlo delo: Pravoslavlje iliti koja crkva pravie uci, iztočna ili zapadna? Rodu srbskom posvetio Joan' Čokrljan', bivši bogosl. dalmat. profesor, paroh' itd. T. j.: Pravoverje ali ktera cerkev bolj prav uci, izhodnja (greška nezedinjena) ali zahodnja (latinska, rimska)? — Te bukve so pravi biser, ki bodo po Božji milosti zanesljivo veliko dobriga sadu rodile; zakaj pisavec je bil poprej nezedinjen grek ali staroverec, kakor učenik bogoslovja pa je globokejši preiskoval različnosti med greško nezedinjeno in rimsko ali katoliško cerkvijo, in je spoznal, de je njegova cerkev v zamoti, ker se je ločila od edinosti Kristusove, torej jo je zapustil in se vernil v cerkev, ki je zidana na apostolski skali. S tem pa ne še zadovoljin, je hotel svoje prepričanje tudi svojim ljubljenim serbskim domorodcam v bukvah razodeti, ktere v 1. delu obsegajo zgodovinsko razmero, v 2. pa verske različnosti obeh cerkev. Bratovšina sv. Cirila in Metoda mora pač vesela biti taciga dela in priporočimo ga vsim, kteri znajo v cirilici brati. Velja 1 gold.

Dobrovski fajmošter gospod Jožef Nachtigal so 4. t. m., to je, v nedeljo zjutraj ob 7ih — v drugič od mertvuda zadeti — v Gospodu zaspali, 6. t. m. pa so jih materi zemlji slovesno zročili. Pokopali so jih preč. gosp. korar, dekan in mestni fajmošter Jožef Zupan vpričo še 3 družih korarjev, 2 oo. franciškanov in 11 družih duhovnov. Preč. korar gosp. Jožef Pavšler so imeli slovesno mertvaško mašo, gospod dekan pa so v izverstnim govoru opomnili velike gorečnosti in zaslug ranjeiga v dušnim pastirstvu, zlasti so v misel vzeli, kako je dobrovska cerkev Marije Device po prizadevanji ranjeiga fajmoštra zopet zadobila tiste odpustke, ktere je ta stara božja pot že nekdej imela in so bili potem pozneje pozabljeni in opušeni. Kako de so farmani svojiga dobriga pastirja spoštovali in ljubili, se je tudi iz tega vidilo, de se je bila velika množica ljudstva k pogrebu zbrala. Bili so ranjki na Dobrovi polčetero leto. Bog jim daj večni mir in pokoj!

Iz Oberha 5. listopada 1860. (Zahvala.) Blagi

in usmiljeni darovavci! Potožili smo nesrečo, ktera nas je bila sv. Lorenca dan zadela, v Danici očitno, in smo prosili, nam k napravi novih stanj pomagati, ker nam je ogenj poprejšnje pokončal. Naša prošnja ni bila zaman, usmiljene sere so počutile našo revšino, in nam lep dar, 70 gold., poklonile. Desiravno si s temi nismo mogli svojih poslopji zgotoviti, smo bili pa vsaj v stanu, si za tiste mnogo graje ali tvarine za hiše (materiala) napraviti. Bog Vam, dobrim ljudem, stoterno in več poverni! in to Vam bo, zakaj Vi ste lačne nasitili, nage oblekli, popotne sprejeli, bolničke obiskali. Je namreč med nami ubogimi pogorelci 78 let stara vdova, ktera ima zdravo glavo in želodice, le noge je nočejo nositi, tako de se sama še premakniti ne more, revna je skoz in skoz, le od milih darov drugih živi; in za to beteznico smo tudi Vašiga dara nekoliko obrnili. Po vsih straneh obrnjeno, Vi ste zapoved kersanske ljubezni spolnili, in to je vzroka več ko dovelj k upanju, de Vam bo nebeški Oče, kteri tudi kozarca merzle vode, revnemu podaniga, brez plačila ne pusti, Vaš dar obilno in bogato nadomestil. **Hvaležni Oboževalci.**

Iz Harij na Notranjskim. — Sedanje žalostne case, ko so se peklenke moci zarotile, sv. katoliško Cerkev napadati; zdaj ko njene služabnike preganjajo in zapirajo, njene posestva ropajo, ko bi človek mislil, de je pravica in resnica, pobožnost in bogaboječnost s sveta zginila; zdaj posebno radi po tebi, ljuba Danica, sežemo, ker ti nam prinašaš med žalostnimi novicami tudi marsiktero veselje. Naznanuješ nam, de živi po svetu veliko pravih kristjanov, verlih sinov sv. matere Cerkev, ki radi marsikak dar Gospodu na cast darujejo. Naznanuješ po slovenskim svetu, kako se tu in tam cerkve lepšajo, novi altariji izdelujejo, vbrani zvonovi v zvonike obešajo itd.; le iz Harij ni še nič razglasila, če ravno bi obilo bilo povedati. Tudi v naši mali „ekspozituri“ ljudje veliko in z veseljem seream cerkvi dajejo. V kratkim času so omislili dva nova zvona, ki prav lepo pojeta, napravili so dalje dva nova stranska altarija, veliki križ v sredi pokopališca in mnogo lepe cerkvene posode in oblačil. V resnici, mora se človek razveseliti, ko v sicer majhno, pa zlo ozaljšano cerkev stopi. Pri tem gre pa posebno hvata hariskimu gosp. duhovnu J. Gradu, čigar veliko veselje je, Božjo hišo lepšati. Bog ohrani tega skerbniiga pastirja, in bodo zanesljivo še mnogo reči hariski cerkvi oskerbeli. **Z Bogam! —**

Razgled po kersanskim svetu.

Predsednik dunajske rokodelske družbe bo mende avstrijske škofe prosil, de bi družbe, ki so po njih škofijah, v svojo skerb vzeli. Vsako leto ima biti veliki zbor avstrijskih rokodelskih družb. Vstanovitev hranilnice se močno želi. Poduk de naj obsega začetne tvarine, risanje in petje. Priporočuje se skupna nedeljska Božja služba in letne duhovne vaje.

Škof v Trientu so nevarno bolni, in bili so z veliko slovesnostjo prevedeni. Sv. Rešnje Telo je bilo v procesii neseno v škofijo, vse duhovstvo, magistrat in veliko pobožnih iz vsih stanov Ga je spremljalo.

V Zagrebu, kakor pišejo časniki, so neki gospodje napredovavci do tega pritirali, de je izročenje ondotniga konvikta oo. jezuitam odloženo, in zavolj ljubiga miru je neki srenjsko predništvo pri vladii prosilo, de bi se jezuiti ne dopustili. — Očetam jezuitam gre hvata, de so na velikim otoku Kuba s poldrugim milijonom katoličanov skoz pet let, kar so se tamkej vstanovili, novo življenje obudili. — Tode le pripravijo naj se, ker gotovo že „šantovi“ za njimi lazi; zakaj jezuitam on nikoli nikjer ne da miru, ker oni njegovimu kraljestvu posebno veliko škodo delajo. Dandanašnji ta šantavec veči del časnikov in veči del jezikov v svoji najemšini ima. Kako so

bili undan dunajski časniki zaragljali, ko je bil č. O. Palthis tako postavno, moško in olikano spregovoril, zakaj de se jezuiti nočejo s časništvam pričkati.

Zagrebski kardinal vikši škof v pastirskim listu od 7. u. m. biča vir sadanjih britkost, namreč, rovarski duh, ter mu prav živo s šilam in ognjem od kosti gre.

V Koloči je bila 30. kim. ondotna spodnja gimnazija z novozidano gotiško cerkvijo vred od ondotniga vikšiga škofa z veliko slovesnostjo oo. jezuitam zročena. Vikši škof so dali poslopje razširiti, ker hočejo celo gimnazijo imeti, in ker dosedanji učenci, oo. piaristi, nimajo k temu dosti učnikov, so vikši škof jezuite poklicali, novo cerkev zidali, in zalogo za 20 jezuitov vstanovili. Gimnazija se bo vsako leto za en odred zvikšala. Prednik tega vstava je O. Aleksander Weninger, brat glasovitiga misijonarja v Ameriki.

Iz Verone pišejo, de je k manjšimu že 1200 piemonteskijh vojakov na Avstrijsko pribežalo. — Ljudstvo na Lombarskim je britko užaljeno zavolj nepostovanja, ki se tamkej do duhovstva in Cerkev razodeva. — V Brešii so dve osebi očitno topli, ki ste bile dar za sv. Očeta dale. Fajmošter v Redzii (Reggio) je bil zapert, ker je za Pija IX. darove zbiral. — „Evviva“ svoboda talijanska! kliče moč satanska.

Na Poznanskim imaja neke prav posebne družbice. V vsaki vasi se zedinijo tri ženske, skupaj stanujejo in brez samostanske obleke in obljuje pod ogledništvam fajmoštrovim pobožne dela opravljajo. Dve zmed njih greste vsaki dan h kmetam na delo za dnino; s svojim delam preživljate tretje, ki ima ta čas šolo. Zvečer se vse tri snidejo, in ena zopet gre bolnike obiskovat in jim streč.

Misijonar Kolumban v Ameriki piše iz Kanade, de so bili od angleškiga ondi potujočiga kraljeviča v dolejni Kanadi kat. škofje s prav posebno častiljivostjo sprejeti. Oranjevcov v gorejni Kanadi, razdraženih sovražnikov zoper katolicane, pa princ ni hotel pred-se pustiti, desiravno so veliko silo delali.

V Varšavi, kakor „Gegenwart“ meni precej zanesljivo vediti, so vladarji sklenili: punta in njegovih ropov (faits accomplis) ne poterditi, dosihdanje narodovske pravice braniti in v ohranitev postavnih mej tudi po orožji seči, ako bi bilo treba.

V Krakavi je gosp. Mavrici Mann, vrednik poljskiga lista „Čas“, dobil papežev red sv. Gregorja.

Bratovšina sv. Boromeja za razširjanje dobrih bukev na Nemškim, ki sega tudi v Norvegijo in Ameriko, obrača denar, ki mu ostaja, v napravo posojilnih bukvarnic za svoje družnike. Tacih bukvarnic je na Nemškim že 995, zmed kterih nektere imajo že po 2—3000 bukev.

Pri zboru orientalistov (učenih zastran jutrodeželskih jezikov) v Braunsveigu je protestanski veliki superintendent zbor z molitvijo pričel; to pa nekimu pričujočimu judu ni bilo všeč in kar pričó vsih se je zoper molitev vperl. „Sploh je viditi, de je prav na to prišlo,“ pravi dopisnik v A. A. Ztg., „de bo moglo kersanstvo pri enacih prilikah poprej se judovstvu pokloniti in privoljenja prositi.“

Iz Vireburga naznanujejo žalostno novico, de je neki karmelit k protestantam prestopil. Opomnimo pa to zato, ker ima ta odpad (apostasia) nekaj enaciga z Luter-Martinovim verolomstvom: zatajil je namreč svojo sveto vero zato, de se je oženil z bogato mesarico vdovo, ktere mož si je bil pred 2 letama vrat prerezal. Protestantje so od samiga veselja vsi nori, so to kras(t)no pridobitev povsod raztrobentali, k slovesnosti vabili, šampanjer pili. „Kirchenrath“ je vse deržavne svetovavce in vikši vradnike svoje (protestanske) vere k slovesnosti povabil, pa nobeniga ni bilo. Napravili so Luterani zbirko za odpadnika, vender pri vsim nezmernim veselji niso mogli več kot 3 gold. 30 kr. parskiga denara nabrati. — Ker je dosti tacih

ljudi, de na ves častiti duhovski stan s škodoželjnim veseljem planejo, ako se nameri, de od eniga kaj napačniga slišijo, torej ne bo škodovalo se v misel vzeti, kako je bil neki pošten kmet enaciga napčniga modrijana splačal. Neki protestant je namreč katoliškiga kmeta silil, de naj v petek mesó jé, in je jezikal: „sej ga tudi vaš fajmošter jé.“ Ta pa ga je zavernil, rekoč: „Kaj pa de; ko bi celo nobeniga zanikerneža med našim duhovstvom ne bilo, bi se vaša vera celo začeti ne bila mogla.“ Protestant je bil tako zadovoljin s tem odgovorom, de je to pričko še svojim prijatlam pravil.

Vireburški „Sonntagsbl.“ k tej dogodbi še opomui med drugim angleškiga pregovora: „Kadar papež svoj vert pleve, ves plevél meče čez naše zidove.“

V Ankonu je bilo o predaji mesta vjetih: 3 generali, 17 vikših in 331 nižjih častnikov in 5.792 prostakov. Laške kardela so bile v Rim poslane in do polovice u. m. jih je bilo 1.500 tje dospelo; drugi so se v svoje domačije povrnili, mogle so pa na potu skoz roparsko derzavo Sardinijo in Lombardijo od olikanih in neolikanih derhal veliko žaljenja, zasmehovanja in vsakteriga psovanja terpeti, in veči del jim je bilo poropano, kar so imeli.

Ostudna derhal rovarjev po Laškim ostudne reči počenja. V Perudzii so duhovna vstrelili, ga dolživši, de je pri vlomasti puntarjev vojaka vstrelil; v Neapelnu je neki garibaldež mašnika pri altarji napadel in mučil, in ne de bi ga bili verni odvernili; v Bergami so nekterim duhovnam okna pobili in se derli: „Smert Piju IX.“ Zakaj? Zato, ker ob obhajnji sramotne kastelfidarske zmage niso hotli svojih óken razsvetliti. V Benedkah so duhovni prejeli okrožnico rovarškiga odbora, ki jim z bodalam žuga, ako „v škodo drželi versko prenapetost podžigajo,“ — to je, se za sv. Očeta poganjajo. V Turinu je mende neki potevuh vpričo zbrane množice ciborij iz tabernakeljna uropnil! V pridruženih, to je, priropanih okrajinah cerkvene derzave so cerkvenim vradnijam ogled nad šolami vzeli. V Modeni so več duhovnov, ki so zavolj necerkveniga duha od škofov odstavljeni, ti možje pa učenike v višjih šolah postavili. Tudi zanikarni učenci so se lepo skazali, ker so pri neki slovesnosti svitlopis napravili: „Hočemo pravo vero brez papeža in duhovnov!“ V Neapelnu je Garibaldi ojstro zapoved zoper „skrivne družbe“ razklical, namreč zoper pobožue bratovšine, ki so rovarjem „skrivne,“ kaj pa de, in se jih bojé kakor hudoba blagoslovljene vode.

Sardinski prostovoljci v Orvieti so pokazali, kakošno tigersko oliko oni po Italii razširjajo, de bi se bilo ne le njim, ampak vsi Evropi zavolj tolike grozovitosti sramovati. Ko so namreč ti nečloveki prišli v Orvieto, so zvečer ob osmih častitim očetam jezuitam naznanili, de bodo zjutraj ob devetih postreljeni. Ob dvéh po polnoči jim napovedó, de se bo zavolj neprevidenih okolišin streljanje precej začelo. Prostovoljci odpeljejo O. prednika (rektorja), mu pograbiyo njegov denar in vprašajo ga, koliko denara de vsaki družih očetov pri sebi ima. Potem mu ukažejo poklekiniti, mu oči zavežejo, persi odpnejo in s pištolo na prazno kviško vstrelijo. Tako delajo s slehernim patram posebej, in kateri še niso bili poklicani, so vselej mislili, de je spet eden zmed njih usmerten. Nar mlajšimu zmed njih se je bila v tolikim strahu pamet zmešala. — Čast in poštenje laškim in drugodnim svoboduham in prekucuham! Od sramote naj se pokrije 19. stoletje in njegov humanizem (človečnost). Ko bi turki kaj taciga storili, bi možje rovarji in njih časniki vpili, de bi zmolkli, in rojili, de bi vse na noge spravili.

Mala papeževa vojna, ki je bila v častni vojski do čistiga zaterta, se zopet na noge spravlja in šteje že 1500 dobro oboroženih vojakov, mislijo pa, de jih bo v kratkim 4000. Nemci, Belgijanci, Švajcarji, Francozje prihajajo pod bandero sv. Očeta. Msgr. Merode je duša tega početja. Parobrod Vatikan, na katerim je francoski poslanec

Msgr. Sacconi, v Rim prišel, je prinesel 80 prostovoljcev na Rimsko. — Zavolj denarne pomoči pa se množijo prizadevanja in družbe po svetu, ki dajejo in zbirajo darove za sv. Očeta.

Zambianchi, ki je bil poleti na Garibaldiovo povelje s Toskanskiga Rimsko napadel, in je zato v Genvi zapert, je bil mende o sardinski vlomasti na Rimsko naslednji upor razglasil: „Vi me zapertiga imate, ker sim bil z nevarnostjo svojiga življenja s 50 ljudmi papeško okrajino napadel; vi pa si v čast štejete, ravno to s 45.000 ljudmi storiti! itd.“

Kako se derhal in hudobija sama sebe vjeda, kaže vnovič, kar se z Napolitanskiga sliši. 17. kozop. je bilo zopet 1700 garibaldežev od napolitanskiga topništva pokončanih. — Tudi Piemontezi enako skušajo. Pervo kardelo, ki se je na Napolitansko vderlo, je bilo skorej vničeno. Dosti jih je tudi v vojski z Lamorçieram padlo. — Neki ukaz mende odklada ali ovrača Garibaldiovo naredbo, ki je škofam njih dohodke skercila.

Piemontezu se na Neapolitanskim vojska ne obnaša tako dobro, kakor je blezo misli; 26. u. m. so bili neki Sardinci tepeni, — 29. pa je bil ob reki Gariljano hud boj, v katerim so bili Piemontezi popolnomo premagani, njih veliko vjetih in pobitih. V več okrajinah se ljudje vzdigujejo zoper zvezo s Sardinijo.

Kapva, kakor pa naj poslednjiš novice vedó, je rovarjem v rokah, obsada se je z ohranjenjem vojaške poštenosti vdala. Piemontezi so že unkraj Gariljane; pod vodstvom kralja roparja so neki ondi odspredej in z brodovja kraljeve napadli in premagali. Kraljeva mala množica se zbira krog Gaete. Ako Bog čudeža ne stori, bo rop na Napolitanskim kmalo dokončan. Nestevilne so sile, ki so Kapvo stisnile.

Na Neapolitanskim je le bolj mesta spridil rovarski duh, kmetje, ki vero imajo, se ne dajo tako hitro preslepiti; tavžente kmetov se vojskuje za neapolitanskiga kralja Franciška II., pravijo novice od ondod. — Sploh naj bodo kmetje povsod prepričani, de punt vselej škoduje; ako davki ob mirnim času storé, de se mora bolj ob črnim kruhu in krompirji živeti, jim punt še črni kruh, močnik in krompir požré.

Iz Sicilije pregnanih oo. jezuitov je bilo 300, le 8 jih je bilo zavolj bolehnosti in slabosti izločenih, de so smeli ostati. Neki 84letin starček je mogel enako drugim v pregnanstvo iti in pod drugim obnebjem iskati svobode, ki so jo možje puntarji v Sicilli zaterli, kar se povsod zgodi, kjer koli jame rovarstvo gospodariti.

Slavovitni pridigar P. Feliks je nedavno popotval, od Laon-a k Marii Devici de Liesse, kjer je imel duhovne vaje obhajati. Naméri se, de na kolodvoru pride v voz z več gospemi in nekim gospodam, ki je bil po Siecle-u in umazanim Evgenu Sue-u izobražen. Ko ga torej gospé vprašajo, če tudi on gre k duhovnim vajam v Liesse, si je lahko misliti, kako nepriljudno je jel zoper jezuite in zlasti zoper O. Feliksa, ne vedóč, de mu nasproti sedi, rojiti, psovati in udelovati. Letá pa je molčal, poslušal... v sercu molil za Siekloviga učenca. V Liesse pridejo in vse se gnjete krog slovečiga pridigarja iz Pariza. Našimu Volterianu je bilo pri tisti priči sterčenja in sramú skopneti. Ginjen pa s toliko prizanašljivostjo in dobroto svojiga krotkiga popotniga tovarsa, ga ni le toliko in tolikokrat za zamero prosil, temveč je tudi razodel, de se hoče duhovnih vaj vdeležiti. Spovedal se je in je drugi dan z veliko pobožnostjo prejel sv. Obhajilo iz škofovih rok. To dogodbo so potem mnogi časniki pripovedovali.

Na grobu sv. kraljice Radegunde, poitierske pomočnice, se je pred nekim časam imenitin čudež zgodil, ki je napravil veliko zgledovanje na Francoskim. Mlada deklica Justina Butet iz Parthenay-a je bila že tri leta po vsim životu vsa bulasta, kar je bil nasledek dolge kožne

bolezni, in od bolečine ni mogla več hoditi, še jesti ne. Prinesejo jo v Poitiers in jo na žimnici spusté v rake doli na grob sv. kraljice. Bolna je bila kar v trenutku popolnoma zdrava, ki je bila poprej kakor merlič in so se bali, de zdaj zdaj bo ugusnila. Ne le de so precej vse ostudne hule, otekline in gnojnine zginile, temuč je hodila in se obnašala v popolnim zdravju kakor prav močno dekle. Pričujoči skorej niso mogli svojim očem verjeti; ko pa v svojo vas nazaj pridejo, je vstal siln hrum, ker slehern jo je viditi hotel in oprasčevati. Poitierski škof je odbor zvolil, de bo to dogodbo vse natanko preiskal, ter potem sodbo izrekel.

Pesem

od grešnih znanj, ponočevanja in mesene ljubezni.

(Poleg nemškiga.)

1.

Popisal vam bom greh nad greh,
Je znan po mestih, po vaséh,
Telesa, duše pogubljuje,
Peklensko brezno napolnjuje.

2.

Ga kličejo zaljubljenost,
Pa pelje v žalost in britkost;
In ravno to je vasovanje,
Ostudno, gerdo ponočevanje.

3.

Ljubezen v grehe pogrezi,
Se modre čisto oslepi;
Živé kakor neumne ž'vine,
Se v blatu valjajo ko svinje.

4.

Nedolžno vse začetkama
Se zdi, pa neprevidama
Nečistost slepa se priplazi,
In z njo peklenko žrelo lazi.

5.

Napuh se lišpa, baha vmés,
In kmal zapelje v grešno véz,
Sméh, kvante, ples in ostarije
So mat' mesene tovaršije.

6.

Z lepoto gizdaš, se štimaš,
Lepoto duše pa prodáš:
Lepote satanu so mreže,
On duše z njim' lovi in veže.

7.

Mrezuljam ne verjemi nič,
Okó od njih odverni preč;
Deklet zijalih lišp netečni,
Mladence mami v greh nesrečni.

8.

Vezi, ki sklepa jih mladost,
So gluhe, slepe, brez modrost',
Odvernejo od Boga koj
Te vlečejo v pregrehe gnoj.

9.

Nesramnica prečuje v noč
Pri oknu pekel služijoč,
Pri Božji službi v sveti hiši
Pa kima, dremlje, nič ne sliši!

10.

Sercé za čednost ni zanič,
Dokler zaveze niso preč,
Molitev, spoved se zatira,
Mesénost gerda žrčl' odpira.

11.

Ljubezen zmoti ti sercé,
Na večnost mizel z glave gré,
Te smertna groza več ne plaši
Poslednja sodba te ne straši.

12.

Živiš v grehu poln dolgá
Brez gnade, upanja, Bogá;
Za Božjiga ne maraš Sina, —
Zastonj tud vést te opomina.

13.

Še Jezusa ti sam'ga skroneš,
V nečisto serce Njega suneš;
Vse spov'di, Obhajila vse
Le Božji ropi so za té.

14.

Vse spovedi ne dajo ti
Nikdar pokojne več vesti,
Če znanja nočeš zapustiti,
Se grehov čisto spokorití.

15.

Gospoda ti je v smert Telo
Dokler pregrehe konc ne bo;
In sveta Kri ga pogubljuje,
Kdor kolj zapoved ne spolnuye.

16.

Zastonj je Jezus kri prečil,
Zastonj pohlevno te svaril;
Nobena rešnja kapljica
Za terdo dušo nič ne zda.

17.

Za greh je Jezus smert prestal,
Ti pa si Ga z nogam' taptal,
Ti križaš Jezusa na novo,
In skruniš z greham kri Njegovo!

18.

Zveličar kervavi, vmerje,
Ti pridobi zveličanje,
In satanu On s silno zmago
Izpuli tvojo dušo drago.

19.

Le Jezusov je pot, britkost
Za tvojo dušo bil zadost:
Z vas'vanjem grešnim pa veselo
Vse to ti peklu daš v žrelo!

20.

Nedolžnost — bela lilija,
Na vekomaj si zvenila!
Prelepo kerstno oblačilo
Nikolj se več ne bo vernilo!

21.

Prijaznost Božja, ni te več,
Te vmoril je vasvanja meč;
Vse lepo méšnost je požerla,
Ljubezen grešna vse poterla!

22.

Zdaj v grešni duš' je smertni mrak,
Visi nad njó peklá oblák;
Življenje več ne bo veselo,
Sercé bo noč in dan bolelo.

23.

In kakšen zakon bo zarés
Iz tak ostudnih, prejšnjih zvéz,
Kjer drug peklenški je hudoba,
Družica pa pregréh gnušoba!

24.

Tam svatje so le satani,
Nasledki grehov so jedi,
Pekoča vest je namest vina,
In lucifer je starašina.

25.

V zakonih tacih je prepír, —
Nikakor ne keršanski mir;
Kletvinja, vpitje, černe proge
Množé zakonske še nadloge.

26.

O kakšen bo 'z zakona sad,
Ko oče kolne, vpije mat',
On nad otroke in ženó
Sklicuje vragov jezero!

27.

Ostudnih znanj nesrečni plod
Je brez strahú, poštenja rod,
Ki čednost' ozko pot zgrešijo,
Kraljestvo Božje clo zgubijo.

28.

Iz grešnih znanj je kreg, poboj,
In vsih napak nečedni gnoj;
Nečista véz je brez števila
Mladenčev v zgodnji grob pahnila.

29.

Je v grehu jih zasač'la smert,
Zagernil jih mertvaški pert:
O duše vboge, prenesrečne,
Kaj bo iz njih zdaj čase večne!

30.

Izgovor tvoj tud ne veljá,
Ko praviš: ni nič hudiga:
Verjemi, ti ne greš v življenje,
Ti dereš v večno pogubljenje.

31.

Ti praviš: „Mi ni skerb za to,
Sej tudi oče, mat' vedó; —“
Pa ti in starši tvoj' nesrečni
Podžigate le ogenj večni.

32.

Ko zapeljivec v hišo gré,
In starši ga ne odpodé,
Oni hudicu hčér zročijo,
In svojo dušo pogubijo.

33.

Napuh, igra, pijanstvo, ples
Dervi devišto le v pogrez;
Ne hodi torej v tovaršije,
De se obvarješ loternije.

34.

Prijatelj Božje mize bód',
Gré v čiste serca rad Gospod;
Pogosto vredno Obhajilo
Ti čistost bode ohranilo.

35.

Ušés, jezika, rók, oči
Ne sméš nikdar oskruniti,
Bogú vse znano je, očito,
Če prav je v gosti noči skrito.

36.

Ljub' Jezusa le več in več, —
Ne ljubiš Ga nikdar preveč;
Časti Marijo v sveti nadi,
In vsake čednosti se vadi.

37.

Pošteno živi v čistosti,
Le tó ti blagor obrodí;
Bog sam deli zakone srečne,
Ne znanja grešne in netečne.

38.

Zaupaj le v Bogá terdno,
In zidal boš na stalno dno;
Kdor kolj pa nad Bogá modruje;
Kar zida, vse se mu posuje.

39.

Kdor ne obžaluje grešnih znanj,
Zveličanja nikolj ni zanj,
Ker nihče brez kesá, pokore
V kraljestvo Božje pri' ne more.

40.

Pokora pa je Božji dar,
Iz sebe nimaš je nikdar; —
Če grešnik jo želiš dobiti,
Oh jenjaj, jenjaj že grešiti!

41.

Oh, varite se grešnih zvéz,
Če ne, prepozno bo zares;
Se dost jih je jokalo grozno,
Al bilo je za njé prepozno!

42.

Nar boljši vaš prijatelj je,
Ki grešnih zmót vas varuje;
Zato vsi mladi, poslušajte:
Vse mlade dni Bogú darvajte!

Duhovske zadeve.

V goriški nadškofii so prestavljeni naslednji čč
gg.: And. Kacin za administratorja v Šebrelje; —
Ant. Cibič za duh. pomoč. v Bovec; — dr. Alojzi
Zorn je prišel za oskerbnika in podvodja v veliko se-
minišče; — Fr. Stepančič za duh. pom. v Karmin;
— And. Furlan za 1. duh. pom. v Ronke. — Umerli
so čč. gg.: Mih. Leoni, vikari v pokoji; — Andrej
Pavletič, duhovnik v pokoji, — in Martin Savnik,
začasno v pokoji. R. I. P.

V ljubljanski škofii. Farna vikarija Kamna go-
rica je duh. pom. v Breznici, gosp. Jan. Vovku, po-
deljena; lokalija Golo pa duh. pom. v Železnikah gosp.
Jan. Zoreu. Gosp. Fr. Samida, dosihmal v pokoji, pride
za duh. pom. v Prečno. Gosp. Mart. Tomec, mestni
duh. pom. v Kamniku, pride za duh. pom. v Dol.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon.

Dve keršnici brat. denara 2 gold. Dobrotnica 5 gold.
S Turjaka 4 gold. 25 kr.